

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Юлія КОЛОМІЄЦЬ

" ____ " _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

культурології

Протокол № ____ від " ____ " _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Ірина МАЙДАНЮК

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Екологія»

_____ Валерія БОНДАРЬ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕТНОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

Галузь знань Е Природничі науки, математика та статистика

Спеціальність Е2 Екологія

Освітня програма Екологія

Факультет Захисту рослин, біотехнологій та екології

Розробник: Майданюк І.З., д.філос.н., проф., Пузиренко Я.В., к.філол.н., доц.,

Сидоренко І.Г., к.філос.н., доц., Головата Н.А., к.іст.н.

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Етнокультурологія є обов'язковою складовою освітньої програми, яка сприяє формуванню системного розуміння взаємозв'язків між людською культурою, національними традиціями та навколишнім середовищем. В рамках курсу вивчаються основи етнокультурної історії, етнографічні особливості різних народів, їхні звичаї, обряди, традиційні господарські практики та їхній вплив на навколишнє середовище. Особлива увага приділяється аналізу ролі культури у формуванні екологічної свідомості, а також сучасним викликам збереження культурної спадщини у контексті сталого розвитку. Дисципліна має прикладну спрямованість, сприяючи формуванню компетентностей у сфері міжкультурної взаємодії та відповідального ставлення до природних ресурсів. Здобуті знання є важливим підґрунтям для розуміння соціокультурних аспектів екологічних проблем та забезпечують ефективну комунікацію у міжкультурному середовищі.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	Е Природничі науки, математика та статистика
Спеціальність	Е2 Екологія
Освітня програма	Екологія
Факультет/ННІ	Захисту рослин, біотехнологій та екології

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Семестр	1	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Самостійна робота	45 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: формуванні у здобувачів вищої освіти системного уявлення про етнокультуру як складову національної духовної спадщини, закономірності її розвитку, збереження та трансформації, а також у вихованні поваги до українських культурних традицій, національної ідентичності та культурного різноманіття.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Етнокультурологія» (за їх наявності) ОК6 Історія української державності

Набуття компетентностей

К4 — Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

К10 — Навички міжособистісної взаємодії

Програмні результати навчання

ПР18 — Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень

ПР24 — Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)

	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Культура та етнос. Основні поняття етнокультурології												
Тема 1. Культура і етнос. Основні поняття етнокультурології	2	-	-	4	8	14	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українська етнічна і національна культура	2	-	-	4	8	14	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	4	0	0	8	16	28	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Народна творчість												
Тема 1. Українська народна матеріальна культура	3	-	-	6	8	17	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українська народна духовна культура	3	-	-	6	8	17	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	6	0	0	12	16	34	-	-	-	-	-	-
Модуль 3. Види і жанри сучасної української культури												
Тема 1. Українська архітектура та образотворче мистецтво	2	-	-	4	5	11	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українське музичне та театральне мистецтво	2	-	-	4	5	11	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Українська література	1	-	-	2	3	6	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 3	5	0	0	10	13	28	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	0	0	30	45	90	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Культура і етнос. Основні поняття етнокультурології	2
2	Тема 2. Українська етнічна і національна культура	2
3	Тема 3. Українська народна матеріальна культура	3
4	Тема 4. Українська народна духовна культура	3
5	Тема 5. Українська архітектура та образотворче мистецтво	2
6	Тема 6. Українське музичне та театральне мистецтво	2
7	Тема 7. Українська література	1
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні поняття етнокультурології	2
2	Історико-географічне регіонування культур	2
3	Українська етнічна національна культура. Мова та етнокультура	2
4	Український менталітет	2
5	Українська народна матеріальна культура. Традиційне українське житло. Система харчування українців.	2
6	Українська народна матеріальна культура. Декоративно-вжиткове мистецтво українців. Традиційні ремесла.	2
7	Українська народна матеріальна культура. Тканини, робота з ними. Народний одяг.	2
8	Українська народна духовна культура. Народні свята.	2
9	Українська народна духовна культура. Звичаї і обряди українців.	2
10	Українська народна духовна культура. Народна пісня і народний танець. Фольклор.	2
11	Українська архітектура і скульптура.	2
12	Українське образотворче мистецтво	2
13	Українське музичне мистецтво	2
14	Українське театральне мистецтво	2
15	Українська література	2
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і етнос. Гендер та культура	8
2	Українська етнічна культура. Антропологічні типи українців	8
3	Українська матеріальна етнічна культура. Регіональні особливості	8
4	Українська духовна етнічна культура. Регіональні особливості	8
5	Українська архітектура і образотворче мистецтво	5
6	Українське музичне і театральне мистецтво	5
7	Українська література	3
Всього годин		45

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Есе
- Співбесіда
- Рейтингова оцінка / самооцінювання
- Презентація проекту
- Тестування

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Лекція
- Командна робота
- Практичне заняття
- Гейміфіковане навчання
- Змішане навчання

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Культура та етнос. Основні поняття етнокультурології		
Практична робота. Культура і етнос. Основні поняття етнокультурології	ПРН 1, ПРН 2. Модуль спрямований на ознайомлення студентів з основами етнокультурології, вивчення понять культури та етносу, гендерних аспектів культури, а також особливостей української етнічної культури та антропологічних типів українців. Студенти здобудуть знання про роль культури та етносу у формуванні ідентичності, навички аналізу етнокультурних особливостей та розуміння їх впливу на сучасне суспільство.	20
Самостійна робота. Гендер та етнокультура		10
Практична робота. Українська етнічна культура		20

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Український менталітет		20
Самостійна робота. Антропологічні типи українців		20
Самостійна робота. Антропологічні типи українців		10
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Народна творчість		
Практична робота. Українська матеріальна етнічна культура. Традиційне українське житло. Система харчування українців.	ПРН 1, ПРН 2. Модуль присвячений вивченню української матеріальної та духовної етнічної культури, особливостей регіональних традицій, ремесел, мистецтва та духовних цінностей. Здобувачі навчатимуться аналізувати регіональні особливості народної творчості, розуміти її роль у збереженні етнічної ідентичності та культурної спадщини.	10
Практична робота. Українська матеріальна етнічна культура. Декоративно-вжиткове мистецтво. Традиційні українські ремесла		10
Практична робота. Українська матеріальна етнічна культура. Тканини. Одяг.		10
Самостійна робота. Українська матеріальна етнічна культура. Регіональні особливості.		20
Практична робота. Українська духовна етнічна культура. Народні свята		10
Практична робота. Українська духовна етнічна культура. Звичаї і обряди українців.		10
Практична робота. Українська духовна етнічна культура. Народні пісня, танець, фольклор.		10

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Українська духовна етнічна культура. Оєгіональні особливості.		20
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Види і жанри сучасної української культури		
Практична робота. Українська архітектура і скульптура	ПРН 1, ПРН 2. Модуль в їх історичному розвитку. Здобувачі ознайомляться з основними видами та жанрами сучасної культури, їх особливостями та значенням у формуванні культурної ідентичності, навчатися аналізувати сучасні культурні явища та їх вплив на суспільство.	14
Практична робота. Українське образотворче мистецтво		14
Самостійна робота. Українська архітектура і образотворче мистецтво		10
Практична робота. Українське музичне мистецтво		13
Практична робота. Українське театральне мистецтво		13
Самостійна робота. Українська музика і театр		13
Практична робота. Українська література		13
Самостійна робота. Сучасний стан українського мистецтва		10
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1388>);

-Методичні рекомендації для вивчення теми «Матеріальна культура українського народу (українське народне декоративно-вжиткове мистецтво та художні ремесла. Види та жанри)» у курсі «Етнокультурологія»/ Майданюк І.З., Пузиренко Я.В., Firefox <https://my.nubip.edu.ua/teacher/working-educational-program/add-pr...> Стр. 8 из 10
22.06.2026, 11:04 Сидоренко І.Г. – Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України. 2025. – 53 с;

-Етнокультурологія: Словник-довідник / Автор- укладач Л.М. Маєвська. — Житомир: ЖДУ, 2021. — 392 с;

-Етнічний довідник: Поняття та терміни / Під заг. ред. В.Євтуха //http://www.socd.univ.kiev.ua/PUBLICAT/SOC/YEVYUKH/index.htm;

-Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Культурологія» для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання / укл. Г. А. Сигида. – Запоріжжя : НУ«ЗП», 2020. – 82 с.;

-Культура і побут населення України: Навч. посібник / В. І. Наулко, Л. Ф. Артюх, В. Ф. Горленко та ін. — 2-е вид., доп. та перероб. — К.: Либідь, 2023. — 288 с;

-Культурологія. Навчальний посібник. За ред І.З.Майданюк. - Київ,НУБіП України, 2021;

-Культурологія : підручник. – Одеса : Університет Ушинського, 2023. – 433 с; - Українське народознавство: Навч. посібник / За ред. С. П. Павлюка; Передмова М. Г. Жулинського. — 3-є вид., випр. — К.: Знання, 2020. — 568 с.;

Рекомендовані джерела інформації

1. Гай-Нижник, П. Українська національна ідея: соборні чинники та визначальні

- засади. Трансформація української національної ідеї. – Київ : Наш формат, 2019. – С. 143–171
2. Данилюк, І., Курапов, А., Ягіяєв, І. Етнокультурна психологія. Історія та сучасність : монографія. – Київ : АртЕк, 2019. – 432 с.
  3. Гурова, І. В., Хрипко, С. А. Етнокультурологія : навч.-метод. посіб. для підготовки студентів за спец. 034 Культурологія. – Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2021. – 262 с.
  4. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. — К.: Довіра, 2022. — 414 с.
  5. Вовк Х. К. Студії з української етнології та антропології. — К.: Мистецтво, 2021. — 336 с.
  6. Лозко Г. С. Українське народознавство. — К.: Зодіак-ЕКО, 2021. — 368 с.
  7. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. – Острого : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2019. – 224 с
  8. Мала енциклопедія етнології та антропології / НАН України. Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. Під ред. Ю.І.Римаренка та ін. — К.: Довіра — Генеза, 2016. — 942с
  9. Історія української культури : у 5-ти т. / гол. ред. Б. Є. Патон. Київ : Наукова думка, 2000–2013
  0. Попович, М. В. Нарис з історії культури України. Київ : АртЕк, 2022
  1. Наталка Лещенко. Українська культура.- Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018
  2. Савчук Б. Українська етнологія: Навчальний посібник — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2014. — 56 с.
  3. Скуратівський В. Т. Місяцелік: Український народний календар. — К.: Мистецтво, 2022. — 208 с.
  4. Степико М. Буття етносу: витоки, сучасність, перспективи (філософсько-методологічний аналіз). — К.: Товариство "Знання", КОО, 2019. — 251 с.
  5. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник. — 2-е видання / А.П.Пономарьов, Л.Ф.Артюх, Т.В.Косміна та ін. — К.: Либідь, 2020. — 256 с.